

Informácia pre členov ZMOS

Vážené primátorky, primátori, starostky, starostovia, vážené poslankyne a poslanci obecných zastupiteľstiev,

vzhľadom na medializované informácie o možnosti „výmeny“ akcií Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti a. s. („VVS a. s.“) za dlhopisy, Najvyšší kontrolný úrad SR, veríme, že v dobrej viere, upozorňuje členov ZMOS na niektoré z jeho pohľadu dôležité aspekty, ktoré môžu mať dopad na obce a mestá ako subjekty verejnej správy.

Dovoľte nám preto uviesť nasledovné:

VVS poskytuje svojim akcionárom, ktorí uvažujú o nadobudnutí dlhopisov Voda Spieva I emitenta VVS, odborné informácie o Dlhopisovom programe garantovaných výnosov konzistentne viac než 18 mesiacov. Mali sme možnosť absolvovať s Vami niekoľko stovák stretnutí a dôkladne odpovedať na Vaše otázky, za ktoré Vám ďakujeme. Aj napriek skutočnosti, že táto nami komentovaná aktivita Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej aj ako NKÚ) je podľa nášho presvedčenia *ultra vires*, teda mimo rámec jeho oprávnení, privítali by sme ju, ak by dokument vypracovaný NKÚ niesol pečať odbornosti, komplexnosti a objektívnosti. NKÚ pri tvorbe svojej informácie pre členov ZMOS zjavne nesledoval ani jeden z týchto atribútov. Inak by si od VVS vyžiadal kompletnú transakčnú dokumentáciu Dlhopisového programu garantovaných výnosov v rozsahu približne 150 normostrán a nepoužíval by ako jediný zdroj informácií webovú stránku dlhopisového programu, ktorá v zásade pojednáva iba o emisii dlhopisov Voda Spieva I, čo je len jeden menší diel veľkej skladačky nášho dlhopisového programu. Dovoľte nám na úvod konštatovať, že Dlhopisový program garantovaných výnosov schválilo opakovane valné zhromaždenie akcionárov VVS, predstavenstvo i dozorná rada spoločnosti. Je vyústením požiadaviek našich akcionárov na pravidelnú a prediktívnu výplatu finančných prostriedkov. Naším cieľom je mať takú akcionársku rodinu VVS, ktorá vníma, že VVS a jej predstavitelia pozorne a starostlivo načúvajú jej oprávneným potrebám.

Informácia NKÚ:

1. Investičné riziká z dlhopisov

Rozumieme, že pre mestské a obecné zastupiteľstvá môže byť smerodajné získať dodatočný príjem z výnosov dlhopisov. Zároveň ale upriamujeme pozornosť na vysvetlenie výrazu „garantovaný výnos“ ako je uvedený v online brožúre Voda Spieva – dlhopis Východoslovenskej vodárenskej v časti „Disclaimer“:

„Slovné spojenie „garantovaný výnos“ používané v obchodnom označení Dlhopisový program garantovaných výnosov VVS™ (v príslušnom gramatickom tvare) označuje len tú právnu skutočnosť, že zákonná úprava priznáva príslušným oprávneným osobám zákonný nárok na výnos z Dlhopisu a nepredstavuje výnimku z ustanovení o rizikách, uvedených v tejto prezentácii, emisných podmienkach či Prospekte emitenta uvedeného v tejto prezentácii.“ [1]

Vyjadrenie VVS:

Je bez akýchkoľvek pochyb, že každá investícia nesie konkrétnu mieru rizika a že bezriziková investícia v princípe nemôže existovať. Pokiaľ hovoríme o cenných papieroch, ich mieru rizika je možné kvantifikovať viacerými metódami a porovnať s rizikom zviazaným s investíciami do iných cenných papierov. Aj emisia dlhopisov Voda spieva I bola podrobená nezávislému testu rizika (scoring) podľa metodiky (scoring card) vypracovanej Asociáciou obchodníkov s cennými papiermi SR. Naša emisia dlhopisov Voda Spieva I sa umiestnila v prvej trojke najkvalitnejších domácich korporátnych dlhopisov. A teda nielen preto si dovoľíme tvrdiť, že Vám VVS výnos garantuje. Ak teda NKÚ chce v súvislosti s investičnými rizikami na niečo upriamiť Vašu pozornosť, nech urobí užitočnú vec a zameria sa na komentovanie scoringu našej emisie dlhopisov a nie na prázdne upozornenia o gramatickom význame slov.

Informácia NKÚ:

2. Nie je zrejmé, akým spôsobom získa VVS a. s. peňažné prostriedky výmenou dlhopisov za akcie. A to aj v prípade, ak by VVS a. s. plánovala tieto akcie sama odkúpiť.

Hlavným cieľom vydávania dlhopisov je získať peňažné prostriedky priamo pre spoločnosť VVS a. s. Obecným a mestským zastupiteľstvám preto odporúčame získať detailné vysvetlenie k mechanizmu výmeny akcií, ideálne vo finálnej forme zmlúv, keďže tento proces nie je momentálne spomenutý v prospekte o dlhopise. To platí aj pre právne precízne vysvetlenie postupu, ako VVS a. s. plánuje získať finančné prostriedky cez emisiu dlhopisov, resp. akým iným spôsobom.

Vyjadrenie VVS:

Áno, súhlasíme s nadpisom tohto odseku v informácii NKÚ pre členov ZMOS. Táto nastolená otázka asi nie je zrejmá. Žiaľ však len pre NKÚ. Každý investor, mestá a obce nevynímajúc, môže získať do svojho majetku dlhopisy len za predpokladu úhrady odplaty, teda emisného kurzu. V prípade dlhopisov Voda Spieva I k 2. aprílu 2024 je ich emisný kurz 13,28 eur za 1 ks dlhopisu Voda Spieva I. A práve za túto upisovaciu cenu ich môže získať náš akcionár k dátumu emisie. Uvedené vyplýva ako z prospektu emitenta, tak i zo zmluvy o upísaní dlhopisov, ktorú uzatvára náš akcionár v právnom postavení upisovateľa s VVS ako emitentom. NKÚ sa aj v tomto prípade usvedčuje z ne odbornosti, ak nabáda našich akcionárov, aby žiadali informácie, zmluvy k „výmene“ akcií. K transakcii, kedy VVS zamení/vymení dlhopis za akcie akcionára na základe zámennej zmluvy, nedochádza. Prečo tento zjavný fakt nevyplýva aj pre NKÚ a prečo pracovníci NKÚ hľadajú informácie o procese, ktorý neexistuje, navyše v prospekte emitenta dlhopisu, komentovať s Vaším láskavým súhlasom nebudeme. Aj bez toho, aby Vám NKÚ odporúčal získať od nás detailné vysvetlenia, podrobne o dlhopisovom programe informujeme na našich stretnutiach s Vami, s Vašimi poslancami, odbornými pracovníkmi Vašich úradov, s hlavnými kontrolórm, na HN konferenciách, konferenciách Združenia hlavných kontrolórov miest a obcí SR, v novinách Klubu akcionárov VVS, na webovej stránke dlhopisového programu, bezplatnej dlhopisovej linke 0800 500 262, v pravidelnom týždennom dlhopisovom newsletteri a v ďalších printových či elektronických médiách. Ten, kto ma skutočný záujem získať benefity z dlhopisového programu, len ťažko bude tvrdiť, že značku Voda Spieva nepozná.

Informácia NKÚ:

3. Nie je zrejmý presný právny spôsob výmeny akcií, ktorý bude mať konečný dopad na právne postavenie Vašej obce alebo Vášho mesta vo vzťahu k Vaším akciám vo VVS a. s.

Z pozície zastupiteľstva je dôležité poznať presné zmluvné podmienky, (teda to, čo bude podpisovať obec alebo mesto) týkajúce sa výmeny akcií za dlhopisy. Práve náležité oboznámenie sa so znením konkrétnej zmluvy a jej podmienkami môže Vašej obci alebo Vášmu mestu pomôcť predísť prípadným budúcim právnym sporom, resp. posúdiť lepšie svoje práva a povinnosti. Preto odporúčame, aby zmluvy a dokumentácia k dlhopisom ako celok tvorili prílohu k rokovaniu zastupiteľstva.

Vyjadrenie VVS:

Podľa NKÚ nie je zrejmý presný právny spôsob „výmeny“ akcií. Nebudeme primárne poukazovať na zákonnú povinnosť NKÚ ako orgánu verejnej moci, zaobstarať si všetky dostupné informácie, ak sa vyjadruje vo vzťahu ku konkrétnym subjektom s cieľom

vyhnúť sa ich difamácii (o.i. znevažovaniu, ohováraníu). Chceme jednoznačne upriamiť Vašu pozornosť na neodbornosť vyjadrení NKÚ z nasledovných dôvodov: a.) vstupom do dlhopisového programu z právneho hľadiska nedochádza k žiadnej výmene akcií tak, ako tvrdí NKÚ; b.) vstup do dlhopisového programu sa realizuje úpisom dlhopisov na základe zmluvy o upísaní dlhopisov Voda Spieva I; c.) ak sa obec ako akcionár rozhodne predať časť svojich akcií emitenta VVS (čo vonkoncom nesúvisí so vstupom do dlhopisového programu), vykoná tak na základe obcou vyhlásenej obchodnej verejnej súťaže, a to za podmienok určených až deviatimi uzneseniami obecného zastupiteľstva. Z povahy veci a vzhľadom k obciam ako subjektom verejného práva je proces vstupu do dlhopisového programu jednak vopred obci zrejmý i známy, a jednak celý proces je transparentný, prístupný verejnosti vzhľadom k publikačnej povinnosti na strane obce i na strane VVS.

Informácia NKÚ:

4. Možný nesúlad verejne prezentovaných informácií z prospektu dlhopisu

Upozorňujeme , že niektoré verejne prezentované informácie v online brožúre [2] alebo na webovej stránke (<https://dlhopisyvvs.sk>) [3] nemusia byť v súlade s textom Prospektu dlhopisu, ktorý schválila NBS (ktorý je právne záväzný dokument). Spomínaná webová stránka a aj online brožúra uvádza:

„...Táto prezentácia nie je Prospekt. Akékoľvek rozhodnutie investovať do Dlhopisov nesmie byť urobené na základe tejto prezentácie, ale len na základe údajov obsiahnutých v schválenom a zverejnenom Prospekte.(...)“[4]

Zdôrazňujeme, že všetky verejne prezentované informácie musia byť v súlade so schváleným prospektom dlhopisu.

Vyjadrenie VVS:

NKÚ v tomto prípade zo svojho uhla pohľadu „odhalila“ akýsi možný nesúlad informácií, ktoré VVS prezentuje rôznymi komunikačnými kanálmi s prospektom emitenta Voda Spieva I. Boli by sme zhovievaví voči pracovníkom NKÚ, ak by konkrétne uviedli, aké informácie a kde sme uviedli v rozpore s tým, čo je uvedené v prospekte emitenta. Žiaľ, v tomto prípade ide len o ďalší prejav nespôsobilosti zo strany NKÚ. Je zrejmé, že jediný právne záväzný dokument je pre emitenta VVS a investora do dlhopisov Voda Spieva I prospekt emitenta, ktorý schválila Národná banka Slovenska. Napriek skutočnosti, že VVS komunikuje o podmienkach, výhodách, rizikách emisie dlhopisov Voda Spieva I prostredníctvom rôznych komunikačných platforiem, kde obsah, mieru detailu či odbornosti vyjadrení prispôbujeme cieľovej skupine, NKÚ nebude spôsobilá predložiť žiadny taký dôkaz, kde naše vyjadrenia sú priamo v rozpore s textom prospektu emitenta dlhopisu Voda Spieva I a jeho obsahovým významom. Len z dôvodu opatrnosti a obozretnosti uvádzame, že akákoľvek naša marketingová komunikácia nemá a nesmie byť jediným zdrojom právne relevantných informácií pre obec v postavení investora.

Informácia NKÚ:

5. Nutnosť obcí a miest zachovávať zákonnú zásadu dobrého hospodára

Odporúčame zastupiteľstvu získať detailnejšie informácie od VVS a. s., akým spôsobom VVS a. s. plánuje získať financie na pokrytie výplaty výnosu z dlhopisu a aká je rizikovosť, že uvedený plán bude mať negatívny dopad na stav verejných vodovodov. A taktiež, ako bude riešená situácia, ak nastane ohrozenie financovania prevádzky, údržby, a výstavby verejných vodovodov v obciach a mestách v dôsledku výplaty výnosov z dlhopisov.

Vyjadrenie VVS:

Obec, ako starostlivý hospodár, posudzuje, či investíciou do dlhopisu Voda Spieva I a možným (nie však nutným) dočasným prevodom akcií VVS, napĺňa zákonný regulatív obecný majetok zveľaďovať a zhodnocovať. Na jednu miskú váh tak obec dáva dividendy z akcií a hodnotu akcionárskych práv, na druhú zas výnos z dlhopisov a práva s nimi zviazané. NKÚ nám predkladá na posúdenie niekoľko otázok, ktoré si pracovníci NKÚ zjavne dosť insitne kladú sami. Inak uvedené, žiaľ, nemôžeme zhodnotiť, ak NKÚ dáva do možného súvisu výplatu kupónov z dlhopisov Voda Spieva I s rizikom ohrozenia financovania prevádzky, údržby a výstavby vodovodov v obciach. Aj jednoduchým matematickým výpočtom môže NKÚ zistiť, že na výplatu výnosov (kupónov) z dlhopisov Voda Spieva I bude VVS každoročne alokovať čosi vyše 1% z ročných tržieb spoločnosti. Ak sa NKÚ domnieva, že táto suma je spôsobilá ohroziť plnenie našej verejnoprospešnej úlohy, a zároveň zabezpečiť sanovanie infraštruktúrneho dlhu nakopeného za desiatky rokov, opäť nás NKÚ len uistuje o svojej nepripravenosti k vypracovaniu relevantnej informácie pre členov ZMOS. VVS vypracovala interne aj v spolupráci s PricewaterhouseCoopers Advisory, s.r.o. niekoľko robustných ekonomických analýz, aby sme sa uistili, že sme spôsobilí stáť si za našim slovom a deklaráciami týkajúcimi sa Dlhopisového programu garantovaných výnosov. Sme o uvedenom kedykoľvek na odbornej úrovni pripravení diskutovať a predložiť súvisiace fakty.

Informácia NKÚ:

6. Možné riziko straty verejnej kontroly nad VVS a. s.

Z verejne dostupných informácií nie je zrejmé, či v prípade predaja, prevedenia alebo napríklad založenia akcií obce alebo mesta nedôjde k strate verejnej kontroly nad VVS a. s. Na uvedené nemá vplyv ani prípadné formálne ponechanie len jedinej akcie u obecného alebo mestského akcionára. Je otáznne, či obce alebo mestá budú môcť spätne nadobudnúť vlastné akcie, najmä pokiaľ nemali peniaze na kúpu už od začiatku, pri vydaní dlhopisov.

Vyjadrenie VVS:

Ak NKÚ konštatuje možné riziko, potom musí predložiť dôkazy, o ktoré svoje upozornenie/tvrdenie opiera. Sme si istí, že NKÚ nebude spôsobilý ani v tomto prípade argumentovať vecne, odborne s poukazom na fakty, pretože takéto jednoducho v tomto prípade neexistujú. V prvom rade uveďme, že VVS na základe požiadavky svojich akcionárov odplatne nadobúda vlastné akcie už od roku 2006 a v rámci takéhoto procesu počet akcionárov VVS klesol o viac než 200. Tento trend nebol pre menežment VVS naďalej akceptovateľný a aj preto pripravil Dlhopisový program garantovaných výnosov, aby akcionárom jednak poskytol dôvod neuvažovať o predaji akcií VVS, a jednak dal akcionárom, ktorí sa predsa len rozhodnú o predaji časti svojich akcií, aby toto svoje rozhodnutie mohli zmeniť a akcie získať späť do obecného majetku. Toto právo obce získať akcie naspäť je jednoznačné a súdne vynútiteľné, ako uvádzame na inom mieste. Ak NKÚ poukazuje na vyfabulované riziko straty verejnej kontroly nad VVS, uveďme nasledovné: a.) ani v minulosti ani v súčasnosti žiadny z akcionárov nemá vo VVS kontrolnú pozíciu, pretože táto je spätá s vlastníctvom kontrolného balíka akcií v rozsahu min 50,01%. Aj z celkového počtu akcionárov 768 sú v pozícii tzv. kvalifikovaného akcionára, majúceho viac než 5% akcií len dvaja akcionári; b.) ak sa akcionár rozhodne uskutočniť REPO obchod a časť jeho akcií nadobudne emitent VVS, obec akcionárske postavenie vo vzťahu k VVS nestratí; c.) register práv akcionára podľa slovenskej právnej úpravy *de iure* neviaže výkon troch základných skupín akcionárskych práv na počet akcií, ale na právne postavenie, či obec akcionárom je, alebo nie. Strata verejnej kontroly zo strany obcí je len prázdny, nič nehovoriaci argument zo strany NKÚ, presne tak isto, ako úvaha o akomsi založení akcií VVS, ku ktorému, nevieme prečo, by malo dochádzať. Na záver uveďme, že neexistuje žiadna ekonomická prekážka na strane obce, ktorá by znemožnila spätné nadobudnutie akcií VVS obcou pri uplatnení call opcie kedykoľvek do roku 2044.

Informácia NKÚ:

Vysvetlenie vydávania dlhopisov

Vydanie dlhopisov je proces, v ktorom emitent za dlhopisy, zakúpené mestami a obcami, dostane v budúcnosti určitú protihodnotu. Keďže boli zverejnené (v tlači, na webových stránkach) rôzne informácie k spôsobu uhradenia kúpnej ceny dlhopisov, okrem iných aj formou výmeny za akcie (akcionárske práva) emitenta v majetku miest a obcí, treba poukázať na znenie schváleného prospektu a dodatku č. 1 prospektu.

Vyjadrenie VVS:

Je nutné opäť edukovať odborných pracovníkov NKÚ a odkázať ich na znenie prospektu emitenta dlhopisov Voda Spieva I a zmluvu o upísaní dlhopisov. Ak by sa s uvedeným dôkladne oboznámili, nemohli by s plnou vážnosťou tvrdiť, že emitent, teda VVS, „dostane v budúcnosti“ za dlhopis Voda Spieva I od obce, v právnom postavení upisovateľa, „určitú protihodnotu“. K úhrade konkrétnej upisovacej ceny (odplaty) sa totiž obec zaväzuje najneskôr v deň dátumu emisie, čo je, ako sme už uviedli, 2. apríl 2024 a VVS v právnom postavení emitenta sa za súčinnosti SLSP, a.s., ako administrátora emisie, zaväzuje k pripísaniu upísaných dlhopisov v prospech majetkového účtu obce taktiež v deň dátumu emisie.

Informácia NKÚ:

Podľa prvého odseku na strane 3 Dodatku č. 1 k prospektu zo dňa 16. júna 2023 „*dlhopisy budú pripísané na príslušné účty Majiteľov Dlhopisov na základe pokynu Finančného poradcu bezodkladne po zaplatení Emisného kurzu a splnení ostatných podmienok Emitenta a/ alebo Finančného poradcu.*“. Podľa bodu 8 na strane 36 Prospektu dlhopisov „*Emitent vyhlasuje, že dluhuje Menovitú hodnotu Dlhopisov Majiteľom Dlhopisov a zaväzuje sa im splatiť Menovitú hodnotu Dlhopisov a vyplácať výnosy v súlade s Podmienkami.*“, teda v zmysle prospektu by nárok miest a obcí na vrátenie akcií (akcionárske práva), ktorými by bola uhradená kúpna cena dlhopisov, neexistoval a nebol právne vymáhateľný.

Vyjadrenie VVS:

Čítať text s porozumením je základným predpokladom k tomu, aby sa NKÚ vyhol podobným fabuláciám, akou je i tvrdenie o neexistencii práva obce na vrátenie akcií zo strany VVS (call opcia). V zmysle zákonnej úpravy, ako i v intenciách prospektu emitenta dlhopisu Voda Spieva I, schváleného NBS, sa VVS, ako emitent, obci, ako vlastníkovi dlhopisu, zaväzuje, že jej bude každoročne k 31. januáru každého kalendárneho roka, počnúc rokom 2025, uhrádzať výnos vo výške 6% fix zo súčtu menovitých hodnôt obcou upísaných dlhopisov Voda Spieva I. K 31. januáru 2044 je VVS povinná obci uhradiť menovitú hodnotu každého dlhopisu v majetku obce. Právo obce požiadať VVS o vrátenie prevedených akcií nevyplýva (a ani nemôže) z dokumentu prospekt emitenta dlhopisu, ale vzniká na základe zmluvy o prevode akcií, ktorú v zmysle podmienok obcou vyhlásenej obchodnej verejnej súťaže predkladá obci účastník súťaže. VVS predložila a predloží ponuky na kúpu akcií do všetkých takto našimi akcionármi vyhlásených obchodných verejných súťaží. Právo spätného prevodu, tzv. call opcia je formulovaná ako vedľajšie dojednanie v zmluve o prevode akcií. Je súčasťou súťažných podmienok obce a, samozrejme, i uznesení obecných zastupiteľstiev, na základe rozhodnutia ktorých sa obchodné verejné súťaže v praxi už vyhlasujú. Takéto právo obce je súdne vynúiteľné, aj s možným nahradením prejavu vôle toho, kto ho nerešpektuje. Tvrdenia NKÚ sú v tomto kontexte bez akéhokoľvek reálneho základu.